

ДЭЛХИЙН УЛС ОРНУУДЫН ТАНСАГ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТӨРӨЛ, ХУВЬ ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ, ЛАВЛАГАА

*Д.Халиун, И.Жаргалзаяабямба,
Р.Нургүл*

Улсын Их Хурлын даргын захиалгаар дэлхийн улс орнуудад хэрэглэж буй тансаг хэрэглээний татварын төрөл, хувь хэмжээний талаарх мэдээлэл, лавлагааг Парламентын судалгаа, сургалтын хүрээлэнгээс гаргав.

“Тансаг хэрэглээ”-ний албан татвар, түүний төрөл, хэлбэрүүд

Улс орнууд нийгмийн тэгш бус байдал, хүн амын янз бүрийн давхаргын нийгэм, эдийн засгийн байдлыг тэгшитгэх зорилгоор тансаг хэрэглээний албан татварыг нэвтрүүлсэн байдаг. Практикаас үзэхэд тансаг хэрэглээний бараа, хувь хүний “илүүдэл” орлогод татвар ногдуулах хэлбэр нь олон төрөл байх бөгөөд “тансаг” (*luxury*) ба “хэт их хэрэглээ” (*overconsumption*)-ний дараах төрөлтэй байна. Үүнд:

- “Тансаг” ангилалд хамаарах бараа худалдан авах, өмчлөхтэй холбоотой нэг удаагийн буюу тогтмол төлбөр хэлбэрээр ногдуулдаг эд хөрөнгийн татвар;
- тодорхой бараа худалдан авахад ногдуулах шууд бус татвар;
- хувь хүний орлогын албан татварыг өсөн нэмэгдэх хувиар тогтоох /хувь хүний орлогын прогрессив татвар/;
- тусгайлан нэвтрүүлсэн тансаг хэрэглээний татвар нь эзэмшигчийн хөрөнгө чинээг илтгэх мэдээллийг агуулсан бараанд ногдуулах хураамж.

Олон улсын хууль, эрх зүйн практикт “тансаг”, “хэт их хэрэглээ” гэсэн нэр томъёоны тодорхойлолт байдаггүй. Тухайн бараа нь тансаг хэрэглээнд хамаарах эсэхийг тодорхойлох тодорхой шалгуур байдаггүй бөгөөд тансаг байдлын тоон болон чанарын үзүүлэлтүүд нь улс орнуудын нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн түвшингээс хамааран харилцан адилгүй байдаг.

Гадаад улс орнуудын тойм

Олон улсын практикт тансаг хэрэглээний бараа, илүүдэл орлого, илүүдэл хэрэглээтэй холбоотой татварыг янз бүрийн хэлбэрээр ногдуулдаг туршлага байдаг.

Европт энэ төрлийн татварыг 17-18-р зууны үеэс эхлэн ногдуулж эхэлсэн байна. Өдгөө олон оронд (Франц, Их Британи, Хорват, Итали, Грек) ашигладаг хэвээр байна.

Эд хөрөнгийн татвар	
Англи	Үл хөдлөх хөрөнгийн тэмдэгтийн хураамж: <ul style="list-style-type: none"> - 25-250 мянган фунтын үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 1%; - 250-500 мянган фунтын үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 3%; - 500 мянган фунт стерлингээс дээш үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 4%; - сая фунт стерлингээс дээш үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 5% байна. (үл хөдлөх хөрөнгө худалдаж авсны дараа төлнө)
АНУ	Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар: жилд (зах зээлийн үнийн дүнгийн) 1-2%. <ul style="list-style-type: none"> - Өв залгамжлалын татвар өсөн нэмэгдэх хувь хэмжээгээр; - бага үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 18%; - 3 сая доллараас дээш үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн 55% хүртэл.
Франц	750 мянган еврогоос дээш үнэлгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө бүхий гэр бүлд ногдуулах эд хөрөнгийн татвар: үл хөдлөх хөрөнгийн татварыг өсөн нэмэгдэх хувиар тогтоодог.
Итали	14 м-ээс урт дарвуулт онгоц эзэмшигчдийн татвар (Сардинид нэвтрүүлсэн).
Хятад	Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар, хоёр жил хүрэхгүй өмнө худалдаж авсан орон сууцны борлуулалтын татвар: гүйлгээний үнийн дүнгийн 10-15%
Шууд бус татвар	
АНУ	“Тансаг” хэрэглээний бараанд НӨАТ-ын нэмэгдүүлсэн хэмжээг тогтоодог.
Хятад	НӨАТ-17% хүртэл; хэрэглээний татвар-10% хүртэл. Импортын татварыг нэвтрүүлсэн.
Орлогын прогрессив татвар	
Хятад	Улсын орлогын албан татварын доод хэмжээ-5%; дээд хэмжээ-45% байна.
Япон	Жилийн орлого нь 1.3 сая иенээс доош байвал татвар төлөхгүй. Хүн амын дийлэнх нь 30-35%-ийн татвар төлдөг.
“Тансаг хэрэглээний татвар”	
Франц	Баялгийн эв нэгдлийн татвар (1988-2017 он хүртэл): <ul style="list-style-type: none"> - 1.3-3 сая еврогийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийн 0.25%; - 3 сая еврогоос дээш үнэтэй үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд 0.5%. - Илүүдэл орлогын татвар: Жилд 1 сая еврогоос дээш орлогод 1%-ийн татвар ногдуулж байсан; - 2018 оноос 1.3 сая еврогоос дээш үнийн дүн бүхий үл хөдлөх хөрөнгө эзэмшигч (<i>wealth tax on real estate</i>)-д ногдуулдаг үл хөдлөх хөрөнгийн татварыг нэвтрүүлсэн.
Швед	Баялгийн татвар-2007 он хүртэл: <ul style="list-style-type: none"> - ганц бие хүмүүсийн хувьд 1.5 сая крон (214 мянган ам. доллар)-оос дээш хадгаламжид 1.5%; - гэр бүлийн хувьд 3 сая кроноос дээш хадгаламжид 1.5%-ийн татвар ногдуулна.
Их Британи	Тэмдэгтийн хураамжийг үл хөдлөх хөрөнгөд ногдуулдаг бөгөөд бараа худалдан авахдаа төлдөг. Татварын хэмжээ нь худалдан авсан үл хөдлөх хөрөнгийн үнээс хамаарч 1-5% байна.

Тансаг хэрэглээний татварыг нэвтрүүлсэн олон оронд тус татвар нь орон нутгийн ач холбогдолтой бөгөөд тодорхой асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэгдсэн байдаг. Итали Улсад тансэг хэрэглээний татварыг Сардинид хэрэглэдэг бөгөөд дарвуулт усан онгоцнууд байгаль орчинд хор хөнөөл учруулдаг тул том дарвуулт завины эздэд үйлчилдэг. Энэхүү татвар нь Капри, Таормина боомтуудад 14 м-ээс дээш урттай дарвуулт онгоцоор зорчиж буй эзэд болон амрагчдад хамаарна. Италийн бусад амралтын газруудад зарим хүнд даацын жийпүүдэд татвар ногдуулдаг бөгөөд байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлдэгтэй холбоотойгоор тогтоосон байна.

Хятадад үнэтэй бугуйн цаг, дарвуулт завь, гольфын клуб эзэмшдэг иргэдээс татвар авдаг. Татварын хэмжээ нь нэмэгдсэн өртгийн албан татварыг тооцохгүйгээр 10-35% хооронд хэлбэлздэг. Үүнээс гадна импортын татвар, НӨАТ, хэрэглээний татварууд бий. Хэмжээ нь тухайн барааны төрлөөс хамаарч, импортын татвар - 50%, НӨАТ - 17%, хэрэглээний татвар - 10% хүрдэг.

АНУ-д хэрэглээний түвшнийг зохицуулахад татварыг өргөнөөр ашигладаг бөгөөд энэ нь өндөр өртөгтэй бүтээгдэхүүнд НӨАТ-ын нэмэгдүүлсэн хувиар тогтоох бөгөөд бараа бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд хамаарна.

Ихэнх хөгжингүй орнууд орлогын албан татварыг өсөн нэмэгдэх хувиар тогтоох Прогрессив тогтолцоог хэрэглэдэг. Татварын дээд болон доод хувь хэмжээ ойролцоогоор 2-8 дахин ялгаатай байна. Япон, Бразил, Финланд зэрэг улсуудад хувь хүний орлогын хамгийн өндөр татварыг ногдуулдаг бөгөөд хувь хэмжээ нь 50%, 27,5%, 35% байдаг бөгөөд сард 10 мянган ам.доллараас дээш орлогод ногдуулдаг. Японд жилийн орлого нь 1.3 сая иенээс доош ажилчид орлогын албан татвар төлдөггүй бол хүн амын дийлэнх нь 30-35 хувийн татвар төлдөг. Хятадад орлогын албан татварын хамгийн бага хувь нь 5%, хамгийн өндөр нь 45% байна.

ХБНГУ-д чинээлэг хүмүүсийн тусгай татварыг 1997 онд цуцалсан бөгөөд хөрөнгийн үнийн 1%-тай тэнцүү байв.

Франц Улс нь жилд 1 сая еврогоос дээш орлогоос 75%-ийн татвар ногдуулдаг илүүдэл орлогын татвараараа алдартай. Тус татвар нь тодорхой хугацаанд үйлчлэх бөгөөд улс орны санхүүгийн системийг дэмжих, нийгэмд шударга ёсыг тогтооход хувь нэмэр оруулах зорилготой юм. Түүнчлэн, Франц Улс “баялгийн эв санааны нэгдлийн татвар” (*Solidarity tax on wealth*)-ыг 30 орчим жилийн турш үйлчилсэн. Тус татварыг 1.3 сая еврогоос дээш үнэ бүхий хувь хүмүүсийн хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгөнд ногдуулдаг байв.

Швед улс 2005 онд тансаг хэрэглээний татвараас улсын төсөвт 500 сая евро төвлөрүүлж, нийт төлсөн татварын 2.5 хувийг бүрдүүлсэн хэдий ч

Засгийн газраас энэ татвар нь санхүүгийн эх үүсвэрийг гадагшлуулахад хүргэж, хөрөнгө оруулалт, инновацийн үйл ажиллагааг удаашруулж, татварын албаны зардлыг нэмэгдүүлж байна гэж дүгнэжээ. Судалгаанаас харахад Швед улс 53 тэрбум еврогийн алдагдал хүлээсэн тул 2007 онд Засгийн газраас тансаг хэрэглээний татварыг цуцалж, 2008 онд үл хөдлөх хөрөнгийн татварын хэмжээг бууруулжээ.

Францад холбогдох татварыг нэвтрүүлсний нэг сөрөг үр дагавар нь жил бүр 350 орчим чинээлэг хүмүүс тус улсыг орхин гарч байсан бөгөөд тус шилжилт хөдөлгөөн нь улсын төсөвт 25-28 тэрбум еврогийн хохирол учруулсан байна.

Хятадын татварын бодлогын үр дүн нь тансаг зэрэглэлийн бараа бүтээгдэхүүний дотоодын хэрэглээг бууруулж, улсаас гадуур бөөнөөр нь худалдах явдал нэмэгдсэн байна.

АНУ-ын 1990-ээд оны эхээр үнэт эдлэл, үслэг эдлэл, дарвуулт онгоц, хувийн онгоцонд ногдуулсан тансаг зэрэглэлийн татвар ердөө гуравхан жил үргэлжилж, 2005 онд тансаг зэрэглэлийн автомашинд ногдуулсан татварыг цуцалсан байна.

Давуу тал	Сул тал
<p>Татварын тогтолцооны төсвийн чиг үүргийг бэхжүүлэх, улсын төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэх; татварын зохицуулалтын үр нөлөөг нэмэгдүүлэх:</p> <ul style="list-style-type: none"> - улс орны хүн амын янз бүрийн хэсгийн нийгэм, эдийн засгийн байдлыг тэгшитгэх; - тодорхой төрлийн барааны хэрэглээний түвшинг зохицуулах. 	<ul style="list-style-type: none"> - тансаг хэрэглээний татварыг ногдуулах зардал нь түүнээс төвлөрөх орлогын хэмжээнээс давж болзошгүй; - татвар нэвтрүүлэх нь тухайн улсын хөрөнгө оруулалтын идэвхжил, инновацийн түвшинг бууруулах хүчин зүйл болж болзошгүй; - татвар нь улс орноос хөрөнгө гаргах, хөрөнгийн гадагшлах урсгалд хүргэдэг; - үнэтэй барааны дотоодын хэрэглээ буурч, гадаадад их хэмжээгээр худалдан авахад хүргэдэг; - улс орны хүн амын идэвхтэй, хөдөлмөрийн чадвартай, чинээлэг хэсгийн цагаачлалын үйл явц эрчимжүүлж болзошгүй; - Татварын хууль зөрчих хандлага нэмэгдэж болзошгүй.

ГАДААДЫН ЗАРИМ УЛСЫН ТУРШЛАГА

КАНАД УЛС

Канадын Засгийн газраас 2021 оны төсөвт татварын шударга тогтолцоог бий болгох амлалтын нэг хэсэг болох зарим барааг худалдах, эсвэл импортлоход тансаг хэрэглээний татвар ногдуулах тухай зарласан.

Тансаг хэрэглээний татвартай холбоотой харилцааг Select Luxury Items Tax Act¹¹¹ хуулиар зохицуулж байна.

Хуулиар тансаг хэрэглээний татварыг 100,000\$-оос дээш үнэтэй зарим тээврийн хэрэгсэл болон агаарын хөлөг, мөн 250,000\$-оос дээш үнэтэй зарим усан онгоцонд ногдуулахаар заасан байна.

Тансаг хэрэглээний татварыг 2022 оны 9 сарын 01-ээс хэрэгжүүлж эхэлсэн.

Энэ татвар нь 2022 оны 9-р сарын 01-ний өдөр буюу түүнээс хойш нийлүүлсэн, эсвэл импортолсон тээврийн хэрэгсэл, агаарын хөлөг болон усан онгоцонд хамаарна.

Хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасны дагуу тансаг хэрэглээний татварыг тухайн тээврийн хэрэгслийн албан татвар ногдуулах дүнгээс тооцдог. Энэхүү татвар нь тухайн тээврийн хэрэгслийн албан татвар ногдуулах үнийн дүнгийн 10% ба босго хэмжээнээс давсан үнийн дүнгийн 20%-ийн нийлбэр дүнтэй тэнцүү байна.¹¹²

Тээврийн хэрэгслийн хувьд 2018 оноос хойш үйлдвэрлэсэн, хувийн хэрэглээнд coupes, sedans, station wagons төрлийн суудлын машинууд, спорт машин, суудлын фургон, 10-аас илүүгүй зорчигчийн багтаамжтай микроавтобус, жийп, зорчигч тээврийн хэрэгсэл орно (Ачааны машинууд нь шинэ татварын зорилгоор тээврийн хэрэгсэл болно). Мотоцикл, болон зарим бартаат замын тээврийн хэрэгсэл, тухайлбал, бүх төрлийн тээврийн хэрэгсэл, цасны мотоцикл, уралдааны машин (тухайлбал, зөвхөн зам эсвэл, бартаат замын уралдаанд зориулагдсан тээврийн хэрэгсэл) болон гэр машинд хамаарахгүй. Түргэн тусламжийн машин, оршуулгын зориулалттай машин, цагдаагийн үйл ажиллагаанд зориулагдсан тодорхой тэмдэглэгээтэй, эсвэл эмнэлгийн яаралтай тусламжийн, гал түймэр унтраах зориулалт бүхий тэмдэглэгээтэй зэрэг тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэл энэ татварт хамаарахгүй.

Агаарын хөлөг - 2018 оноос хойш үйлдвэрлэгдсэн, 40-өөс доош суудалтай нисэх онгоц, нисдэг тэрэг, глидер (байгууллагын онгоцыг оролцуулан) зэрэг агаарын хөлөг орно. Зорчигч тээвэрлэх зориулалттай, эсвэл зөвхөн ачааны нислэгт зориулагдсан онгоц зэрэг бизнесийн үйл ажиллагаанд ашигладаг онгоц орохгүй.

Усан онгоц - 2018 оноос хойш үйлдвэрлэсэн, дарвуулт завь, гэрийн завь, эсвэл унтлагын хэсэгтэй дарвуулт завь, моторт завь зэрэг амралт,

¹¹¹Select Luxury Items Tax Act, <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/s-8.35/>

¹¹²Government of Canada, https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ltn2/subject-vehicles-under-select-luxury-items-tax-act.html#_Toc109143361

спортын үйл ажиллагаанд зориулагдсан усан онгоцнууд орно. Хөвөгч байшин, бизнесийн загас агнуурын хөлөг онгоц, гатлага онгоц, аяллын хөлөг онгоцонд орохгүй.

БҮГД НАЙРАМДАХ ИНДОНЕЗ УЛС¹¹³

Индонез Улс тансаг хэрэглээний татварын тухай хуулиа 2009 онд батлан хэрэгжүүлсэн бөгөөд 2021 онд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан байна. Тансаг хэрэглээний бараа, үйлчилгээ, түүний борлуулалтын татварын тухай хуулиар (“Goods and Services and Sales Tax on Luxury Goods” law) уг татвартай холбогдох харилцааг зохицуулж байна.

Зарим төрлийн үйлдвэрлэсэн болон импортолсон бараанд тансаг хэрэглээний татвар ногдуулдаг. Энэ татварыг зөвхөн нэг удаа ногдуулна. Өөрөөр хэлбэл, барааг импортлох, эсвэл үйлдвэрлэгч өөр этгээдэд хүргэхэд ногдуулна. Тансаг хэрэглээний татварыг НӨАТ-ын хамт сар бүр тооцох ёстой бөгөөд бараа импортлогч, эсвэл үйлдвэрлэгч хариуцна. Тансаг хэрэглээний татварын хувь хэмжээ нь хүчин чадал, хэмжээ, үнэ зэрэг хүчин зүйлээс хамаарах бөгөөд 200% хүртэл байж болох ч одоогийн байдлаар 10%-95% байна. Үүнд:

- Тансаг зэрэглэлийн байр (тансаг зэрэглэлийн амины орон сууц, байр, орон сууц, хотхон гэх мэт) 20%;
- Агаарын бөмбөлөг, дирижабль болон бусад хөдөлгүүргүй агаарын хөлгүүд 40%;
- Үрлэн сумт буу (Shotguns), галт сум, галт зэвсэг, гар буу (улсын хэрэгцээний болон бизнесийн зориулалттайгаас бусад) 40%, 50%;
- Агаарын хөлөг (улсын хэрэгцээний болон бизнесийн зориулалтаар агаарын тээвэрт хэрэглэгдэхээс бусад) 50%;
- Тансаг зэрэглэлийн круйзер (улсын болон нийтийн тээврийн хэрэгцээнээс бусад, мөн аялал жуулчлал зориулалт бүхий дарвуулт онгоц орохгүй) 75%;
- Моторт тээврийн хэрэгсэл 10%, 12%, 15%, 20%, 25%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 75%, 95%.

Тус улсад тансаг хэрэглээний татварын хөнгөлөлтийг (0%-931/3% хүртэл) “ногоон” моторт тээврийн хэрэгслүүдэд үзүүлдэг байна.

АВСТРАЛИЙН ХОЛБООНЫ УЛС

Австралийн Холбооны Улсад тансаг хэрэглээний татварыг тансаг зэрэглэлийн автомашинд ногдуулах бөгөөд хүчин чадал, утааны бохирдол хэрхэн үүсэх, шатахууны өндөр хэрэглээ зэрэг асуудлаас эрүүл

¹¹³Indonesian pocket Tax Book 2023, <https://www.pwc.com/id/en/pocket-tax-book/english/pocket-tax-book-2023.pdf>

мэндэд сөргөөр нөлөөлж болох хүчин зүйл гэж үздэг учраас уг татварыг ногдуулдаг байна.

2022-2023 онд тансаг зэрэглэлийн автомашины татварын босгыг түлшний хэмнэлттэй тээврийн хэрэгслийн хувьд 6.6%, бусад тээврийн хэрэгслийн хувьд өмнөх оноос 3.9%-иар тус тус нэмэгдүүлсэн байна.

Австралийн Татварын алба (*Australian Taxation Office*)-наас мэдээлснээр “Түлшний хэмнэлттэй тээврийн хэрэгсэл нь нийт дүнгээр 100 км тутамд 7 литрээс хэтрэхгүй түлш зарцуулдаг”¹¹⁴ байна. 2023-2024 онуудад 100 км тутамд 7 литрээс дээш шатахуун зарцуулдаг автомашины тансаг зэрэглэлийн автомашин татварын босго 7.1% болж өсөхөөр байна.

Хүснэгт 1. 2019-2024 онуудын тансаг зэрэглэлийн автомашины татварын босго үнэ (AUD)

Он/ жил	Шатахууны хэмнэлтэй автомашин ¹¹⁵	Бусад тээврийн хэрэгсэл
2023-2024	89,332	76,950
2022-2023	84,916	71,849
2021-2022	79,659	69,152
2020-2021	77,565	68,740
2019-2020	75,526	67,525

Эх сурвалж: Австралийн татварын алба
<https://www.drive.com.au/news/luxury-car-tax-threshold-increased-2023-24/>

Хууль эрх зүйн орчин

Австралийн Холбооны Улс нь 1999 онд “Тансаг зэрэглэлийн автомашины татвар”-ын тухай (*Luxury Car Tax Act*)¹¹⁶ хуулийг баталсан. 2008 онд уг хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан.

Тансаг зэрэглэлийн автомашины татвар гэдэг нь: энэ хуулийн дагуу төлөх тансаг зэрэглэлийн автомашинд ногдуулах татварыг хэлнэ. “Тансаг зэрэглэлийн автомашины” тухай хуулийн дагуу тансаг зэрэглэлийн автомашины татварын хэмжээг 2008 онд 25%-иас 33% болгож нэмэгдүүлсэн байна.¹¹⁷

¹¹⁴ <https://kpmg.com/us/en/home/insights/2022/06/tnf-australia-luxury-car-tax-threshold-rises-fy-2022-23.html>

¹¹⁵ Шатахууны хэмнэлтэй автомашин нь 1989 оны Моторт тээврийн хэрэгслийн стандартын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан 100 км тутамд 7 литрээс хэтрэхгүй түлш зарцуулдаг автомашиныг хэлнэ.

¹¹⁶ luxury car tax Act.1999

http://classic.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/antscta1999373/s27.1.html#luxury_car_tax

¹¹⁷ A New Tax System (Luxury Car Tax Imposition—Customs) Amendment Act 2008

<https://www.legislation.gov.au/Details/C2008A00098/Download>

Тансаг зэрэглэлийн автомашиныг татварыг дараах 3 хуулиар зохицуулдаг. Үүнд:

- Татварын шинэ систем, тансаг зэрэглэлийн автомашинд татвар ногдуулах ерөнхий хууль (*The A New Tax System, Luxury Car Tax Imposition—General Act 1999*);
- Татварын шинэ систем, тансаг зэрэглэлийн автомашинд гаалийн татвар ногдуулах тухай хууль (*The A New Tax System, Luxury Car Tax Imposition—Customs Act 1999*);
- Татварын шинэ систем, тансаг зэрэглэлийн автомашинд онцгой татвар ногдуулах тухай хууль (*The A New Tax System, Luxury Car Tax Imposition—Excise Act 1999*) зэрэг болно.

АШИГЛАСАН ЭХ СУРВАЛЖ

- Luxury Taxation, Good for Economic Development? - The World Financial Review. (2023, June 22). The World Financial Review. <https://worldfinancialreview.com/luxury-taxation-good-for-economic-development/>
- https://law-journal.ru/wp-content/uploads/202006_45.pdf
- https://www.elibrary.ru/download/elibrary_43057979_35619790.pdf
- <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptsiya-naloga-na-roskosh-zarubezhnyy-opyt-otechestvennaya-praktika-i-alternativy>
- <https://kpmg.com/us/en/home/insights/2022/06/tnf-australia-luxury-car-tax-threshold-rises-fy-2022-23.html>
- Luxury Car Tax Act.1999 http://classic.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/antscta1999373/s27.1.html#luxury_car_tax
- A New Tax System (Luxury Car Tax Imposition—General) Act 1999 <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00466/Html/Text>

ОИГ.МН
СУДАЛГААНЫ САН